

Białostockie
Studia
Pedagogiczno-
-Muzyczne

2/2019

CHOPIN
UNIVERSITY PRESS

Białostockie
Studia
Pedagogiczno-
-Muzyczne

2/2019

redakcja naukowa
Wioletta Miłkowska

BIĄŁOSTOCKIE STUDIA PEDAGOGICZNO-MUZYCZNE 2/2019

Redaktor naukowy | Scientific editor

prof. dr hab. Wioletta Miłkowska

Recenzenci | Reviewers

prof. dr. Mieczysława Demska-Trębacz

dr hab. Tomasz Baranowski

Opracowanie redakcyjne | Text editor

Ewa Ostaszewska

Korekta | Proofreading

Agnieszka Budzicz-Marchlewska

Tłumaczenie | Translations

Tomasz Zymer

Projekt graficzny, skład i łamanie | Graphic design, typesetting and desktop publishing

Krzysztof Gawrychowski

Redaktor prowadzący | Managing editor

Emilia Dudkiewicz

© Autorzy artykułów | Paper authors

© Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina | Fryderyk Chopin University of Music

Warszawa 2019

ISBN: 978-83-65990-19-8

Wydawnictwo Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina

chopinuniversitypress.pl

chopinup.pl

Druk i oprawa | Printed and bound by

Mazowieckie Centrum Poligrafii

drukksiazek.pl

Spis treści

Słowo wstępne.	7
Katarzyna Makal-Żmuda Kreatywna koncepcja pedagogiki Fryderyka Chopina	9
Włodzimierz Promiński Prawidłowe trzymanie skrzypiec bez użycia podpórki	19
Jan Bokszczanin Twórczość sakralna i organowa kompozytorów Polonii amerykańskiej	33
Radosław Koper Kilka uwag o bariolażach	53
Marta Wróblewska Późnobarokowe kantaty na sopran solo i ich znaczenie dla współczesnego śpiewaka-solisty na przykładzie wybranych kantat Georga Friedricha Haendla i Johanna Sebastiana Bacha	75
Karolina Mika Artykulacja na styku barokowej praktyki wokalne i instrumentalnej w ujęciu historycznych tekstów źródłowych	89
Piotr Zawistowski Twórczość Benjamina Brittena jako źródło repertuaru dla chórów chłopięcych	109
Anna Moniuszko Muzyczna <i>ars oratoria</i> a mistyka męki Pańskiej na podstawie <i>Pasji</i> <i>według św. Jana</i> Johanna Sebastiana Bacha	143
Wioletta Miłkowska Białostocka chóralistyka w perspektywie wielokulturowości	161
Karol Klauza Motywy muzyczne w ikonach kanonicznych	181

Marcin Abijski

Prawosławna monodia liturgiczna. Historia, specyfika, teoria i praktyka. . . . 197

Jolanta Szybalska-Matczak

Chóralistyka na Dolnym Śląsku. 215

Barbara Halec

Chóralistyka na Pomorzu Zachodnim. 243

Krzysztof Kusiel-Moroz

Działalność Warszawskiego Chóru Chłopięcего jako wieloaspektowy proces kształcenia dzieci i młodzieży. 257

Leszek Górka

Nadrzędna rola chóru w dziele cecylianśkiej odnowy muzyki polskiego Kościoła w działalności ks. dra Józefa Surzyńskiego. 269

Małgorzata Chyła

Chóralistyka polska w świetle zmian demograficznych. 285

Jacek Glenc

Środki wyrazu artystycznego w procesie komponowania na podstawie autoanalizy twórczości chóralnej. 299

Joanna Glenc

Poezja świecka i religijna w twórczości chóralnej Jacka Glenca – analiza utworów *Kochać i tracić* oraz *Maryjo, Pani Aniołów!*. 315

Contents

Foreword	7
Katarzyna Makal-Żmuda Fryderyk Chopin's Creative Concept of Pedagogy	9
Włodzimierz Promiński The Foundations of Correct Violin Technique without a Shoulder Rest	19
Jan Bokszczanin Religious and Organ Music by Composers Belonging to the Polish Communities in America.	33
Radosław Koper Some Remarks on the Technique of Bariolage	53
Marta Wróblewska Late Baroque Cantatas for Solo Soprano and Their Role in the Repertoires of Contemporary Singers-Soloists, on the Examples of Selected Cantatas by Georg Friedrich Handel and Johann Sebastian Bach.	75
Karolina Mika Articulation at the Meeting Point of Baroque Vocal and Instrumental Practice – on the Basis of Historical Source Texts	89
Piotr Zawistowski Benjamin Britten's Oeuvre as a Source of Repertoire for Boys' Choirs	109
Anna Moniuszko The Musical <i>Ars Oratoria</i> and the Mysticism of Christ's Passion – on the Example of Johann Sebastian Bach's <i>St John Passion</i>	143
Wioletta Miłkowska Białystok's Choirs in the Multicultural Perspective.	161
Karol Klauza Musical Motifs in Canonical Icons	181

Marcin Abijski

Eastern Orthodox Liturgical Monody. History, Characterisation,
Theory and Practice. 197

Jolanta Szybalska-Matczak

Choirs in Lower Silesia 215

Barbara Halec

Choral Music in Western Pomerania 243

Krzysztof Kusiel-Moroz

The Activity of Warsaw Boys' Choir as a Multi-Dimensional Process
of Education of Children and Teenagers. 257

Leszek Górka

The Central Role of Choirs in the Caecilian Project of Church Music
Revival in Poland – the Work of Father Józef Surzyński, D. Theol. 269

Małgorzata Chyła

Polish Choral Practice in the Light of Demographic Studies. 285

Jacek Glenc

Tools of Artistic Expression in the Composition Process, on the Basis
of a Self-Analysis of My Own Choral Works 299

Joanna Glenc

Secular and Religious Poetry in the Choral Works of Jacek Glenc – Analyses
of Two Works: *To Love and to Lose* and *Mary, Queen of Angels!*..... 315

Słowo wstępne

Z radością oddajemy do rąk czytelników drugi tom serii wydawniczej zatytułowanej Białostockie Studia Pedagogiczno-Muzyczne. Zawarte w nim prace są rezultatem poszukiwań i rozważań pedagogów różnych specjalności oraz pokłosiem konferencji, sesji i spotkań, w które obfitowały ostatnie lata działalności naukowej filii Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina Wydziału Instrumentalno-Pedagogicznego w Białymstoku. Wielokierunkowa struktura białostockiej filii znajduje odzwierciedlenie w zakresie tematycznym poszczególnych tekstów, skoncentrowanych wokół szeroko pojętej edukacji artystycznej.

Prezentowany tom obejmuje osiemnaście artykułów. Kilka z nich odnosi się do tematyki związanej z techniką gry na instrumentach smyczkowych i klawiszowych oraz z wykonawstwem warstwy wokalne i instrumentalnej w muzyce dawnej. Obszerny tekst został poświęcony twórczości organowej Polonii amerykańskiej – obszarowi wciąż jeszcze słabo rozpoznanemu w polskim piśmiennictwie.

Znaczna część publikacji dotyczy chóralistyki – niezwykle ważnej dla rozwoju artystycznego społeczeństwa dziedziny muzyki. Choć przez lata była zaniedbywana, obecnie przeżywa swój renesans. Świadczy o tym rosnąca liczebność zespołów chóralnych, złożonych z przedstawicieli wszystkich przedziałów wiekowych populacji naszego kraju. Zjawisko to napawa optymizmem, ponieważ chór wydaje się niezwykle efektywnym elementem edukacji ogólnoartystycznej – kształtuje wrażliwość muzyczną oraz aktywną postawę wobec wydarzeń kulturalnych z zakresu muzyki i innych obszarów sztuki. Z tego powodu zagadnieniom dotyczącym amatorskiego ruchu chóralnego poświęcono szczególnie wiele uwagi. Wśród omawianej problematyki znajdują się wypowiedzi odnoszące się do metod pracy z różnego rodzaju zespołami chóralnymi, a także teksty prezentujące wielkie osobowości związane z tą dziedziną: znakomitych dyrygentów-chórmistrzów oraz kompozytorów.

Niezwykle pasjonujące materiały dotyczą wielogłosowej twórczości wokalne, muzyki religijnej, w tym prawosławnej monodii liturgicznej i motywów muzycznych w ikonach oraz podejmują temat ruchu cecyliańskiego w Kościele polskim. W tomie zawarto także efekty badań o charakterze monograficznym, odzwierciedlające stan chóralistyki w wybranych regionach (na Dolnym Śląsku, Pomorzu Zachodnim i na Podlasiu).

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się ciekawą lekturą, a przez swoją różnorodność dostarczy inspiracji do rozważań i dalszych poszukiwań badawczych.

Wioletta Miłkowska